

BOTKYRKA KOMMUN
medborgarcenter@botkyrka.se

2023-10-12

1 (18)

Dnr- SI 2023:5583

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Tunaskolan i
Botkyrka kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Tunaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Tunaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn skapar förutsättningar för samtliga lärare att samverka kring bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **11 april 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5583) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Tunaskolan leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn skapar en god grund för utveckling av undervisningen genom att brett följa upp och analysera skolans resultat samt fattar beslut om utvecklingsåtgärder och hur resurser ska fördelas. Rektorn initierar insatser avseende jämställdhet och leder ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer alla elevers förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. Rektorn säkerställer förutsättningar för en god samverkan, att ett kollegialt lärande äger rum och att detta ger avtryck i undervisningen. Arbets- och förhållningssätt på skolan är kända och tillämpas.

Rektorn följer upp och analyserar verksamhetens resultat och genomförande

Granskningen visar att rektorn har god kännedom om skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande och hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. I informationsinhämtningen från huvudmannen och i intervjuer med rektorn och lärare framkommer att det systematiska kvalitetsarbetet är uppdelat i tre teman över läsåret som behandlar värden, lärande samt samverkan och ansvar. Inför varje tema finns ett antal underlag som huvudmannen förser skolan med. Det framgår i informationsinhämtning från huvudmannen och i intervjun med rektorn att rektorn tittar på resultatsammanställningar av elevernas betyg och kunskapsresultat samt följer upp resultat av kartläggningsmaterial för årskurs 1. Resultatsammanställningarna omfattar resultat från nationella prov, måluppfyllelse och resultatuppföljning för årskurs 2-5 samt betygsättning i årskurs 6-9. Det framgår vidare att rektorn följer upp elevernas upplevelse av trygghet i elev- och trygghetsenkäter och i Skolinspektionens enkät. I intervju med rektorn framkommer också att rektorn följer elevgrupper för att studera hur grupperna utvecklas kunskaps- och trygghetsmässigt över tid. Det framkommer av intervjuer med lärare och elevhälsan att skolans egen elevenkät innehåller frågor om upplevelse av trygghet i verksamheten, dels i olika miljöer på skolan samt i vilken utsträckning eleverna upplever att de har en vuxen att vända sig till. Enkätresultaten diskuteras med eleverna och resultaten från diskussionerna förmedlas sedan till likabehandlingsgruppen för vidare analys. Resultaten blir ett viktigt underlag för hur skolan arbetar vidare med värdegrundsarbetet. Det framkommer i intervju med rektorn och lärare att värdegrundsarbetet följs upp i arbetslagsmöten i vilka biträdande rektorerna och rektorn deltar och att kränkningar rapporteras i ett system som försetts av huvudmannen ur vilket genus, ålder och miljö kan urskiljas. Det framkommer i intervjuer med lärare och rektorn att biträdande rektorerna och rektorn genomför lektionsbesök i samband med medarbetarsamtalen samt följer statistik över arbetslagens kunskapsresultat över tid. I intervjuer med rektorn framkommer att elevhälsan deltar i undervisningen och informerar skolledningen vid behov samt att rektorn tar del av sammanställningar över elevernas upplevelse av undervisningen. Det framgår dock i lärarintervjuer att lärarna önskar fler besök och uppföljningar kring undervisningen.

Vidare framkommer av granskningen att rektorn analyserar skolans resultat som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det framkommer i huvudmannens informationsinhämtning samt i intervju med rektorn att huvudmannen förser skolan med statistik som därefter analyseras i arbetslagen innan skolledningen kategoriserar och letar efter eventuella mönster i resultaten. Analyserna summeras sedan för att hitta det som ska lyftas fram i kvalitetsrapporten som val av fortsatta utvecklingsområden. I intervjuer med lärare framkommer att lärarna tar del av summeringar av måluppfyllelse, betyg, trygghetsenkäter samt resultat i nationella ämnesprov. Lärarna analyserar resultaten i arbetslagen med fokus på två områden som gått bra och två områden som gått mindre bra. Detta arbetssätt gäller både kunskapsresultat och trygghetsresultat. I intervju med elevhälsan framkommer att elevhälsan utgår från rektorns underlag och deltar i resultatanalyser på individ- och gruppnivå. Det framkommer vidare i huvudmannens informationsinhämtning och i intervjun med rektorn att rektorn följer respektive arbetslags resultat, med fokus på faktorer kopplade till värdegrunden, på lärandet i olika ämnen samt hur arbetslagen samarbetar med varandra. I analyserna har rektorn kommit fram till slutsatsen att ett nära samarbete i arbetslaget ger bättre kunskaps- och trygghetsresultat. Det framgår i intervjun med rektorn att det finns tydligt framskrivna värdegrundsmässiga mål som arbetslagen ska arbeta med. Bland annat ska arbetslagen lyfta diskrimineringsgrunderna kopplat till händelser som är vanligt förekommande på skolan. I informationsinhämtningen från huvudmannen framgår att skolledningen har identifierat en årskurs med låga kunskapsresultat, där endast 66 procent av eleverna läsåret 2022/23 hade behörighet till gymnasiets yrkesförberedande program. I analyserna har diskuterats att hög elevfrånvaro och förändring i elevgruppen kan ha bidragit till att årskursen inte svetsats samman som övriga årskurser. I informationsinhämtningen framkommer också att flera elever i en annan årskurs ej uppnådde kravnivån på samtliga delprov i nationella proven läsåret 2022/23 vilket resulterade i låga resultat. I informationsinhämtningen från huvudmannen framgår att andelen elever som nådde kravnivån i ämnet matematik var 58 procent för flickor och 38 procent för pojkar. Motsvarande siffror i ämnet svenska var 70 procent för flickor och 56 procent för pojkar. I intervju med elevhälsan och lärare framkommer att analysen av de låga kunskapsresultaten för just denna grupp visade att det kan bero på många faktorer; bland annat hur länge eleven gått i svensk skola.

Av granskningen framgår att rektorn planerar och genomför utvecklingsinsatser utifrån vad som framkommit i uppföljningar och analyser. I informationsinhämtningen och i intervjuer har framkommit att rektorn har identifierat skillnader i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar. Av den anledningen har skolledningen initierat ett utvecklingsområde kring pojkars lärande där lärarna diskuterar hur pojkars

behov kan tillgodoses, en kompetensutveckling som drivs och genomförs av förstelärare. Andra utvecklingsområden skolan fokuserar på är att underlätta inkludering av nyanlända elever med hjälp av utökad undervisningstid i ämnet svenska som andraspråk, samt utökad användning av digitala hjälpmedel. Det framkommer i intervju med rektorn och elevhälsan att de låga resultaten för nationella proven i en årskurs läsåret 2022/23 har analyserats och åtgärder vidtagits i form av utökad undervisningstid i ämnet matematik och extra språkstöd till nyanlända elever. Den aktuella årskursen har också fått utökade resurser i form av extra bemanning och lärarna har fått kollegialt stöd. Vidare framkommer i granskningen att skolan initierat ett utvecklingsområde kring värdegrundsarbetet i form av ett kalendarium som försäkrar att alla elever tar del av teman som exempelvis normer, heder, psykisk hälsa, sexualitet och jämställdhet i undervisningen under hela skolgången. Det framkommer i rektorsintervjun att rektorn ser en koppling mellan respektfullt beteende bland eleverna och bättre kunskapsresultat och detta är en av orsakerna till varför värdegrundsarbetet utvecklas på skolan. Det framkommer vidare att skolans värdegrundsbase insatser också fokuserar på relationsskapande och våldsprevention vid sidan om föreläsningarna kring värdegrundsfrågor. Ytterligare insatser för att stärka tryggheten på skolan beskrivs närmare under stycket som beskriver tryggheten på skolan.

Det framkommer vidare av granskningen att rektorn med hjälp av analyser och regelbundna uppföljningar med lärare och elevhälsan fördelar resurser utifrån kunskapsresultat, elevers behov och sociala situation. Analysen sker i tätt samarbete mellan skollädaingen och elevhälsan och rektorn och elevhälsan har dragit slutsatsen att det ger bäst resultat över tid då skolan lägger mer resurser i de tidiga årskurserna.

Rektorn leder och styr skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete som säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. I informationsinhämtningen från huvudmannen framkommer att skillnader mellan könen regelbundet följs upp i kunskapsresultaten. I rektorsintervjun framkommer att rektorn uppmärksammat att pojkar på högstadiet lyckas bättre än flickor kunskapsmässigt vart tredje år och övriga år lyckas flickorna bättre. Det framkommer i rektorsintervjun att pojkars bättre kunskapsresultat kan kopplas till skillnader i arbetslagens arbete med en trygg miljö för eleverna. Rektorn har av den anledningen valt att fokusera på ett kollegialt lärande som behandlar pojkars lärande. Det framkommer vidare att rektorn drar slutsatsen att en medveten träning av studieteknik med eleverna har gett god effekt för pojkarna samt att utformningen av digitala instruktioner som eleverna kan återgå till flera gånger har haft god effekt på

pojkar resultat. Det framkommer i rektorsintervjun att rektorn har följt upp flickors och pojkars uppfattning om olika aspekter av skolarbetet och drar slutsatsen att det är av vikt hur lärarna pratar om och tänker kring jämställdhet. I intervjun med elevhälsan framkommer att rektorn initierat ett mer strukturerat värdegrundsarbete med anledning av att arbetslagen arbetar på olika sätt kring dessa frågor och uppföljningen av värdegrundsarbetet har inte varit tillräckligt systematisk. Därav har rektorn initierat en arbetsgrupp som implementerar ett värdegrundsarbete som omfattar alla elever på skolan och förser en liknande träning i värdegrund, med aktiviteter och material kopplat till de olika årskurserna. I detta arbete ingår jämställdhetsfrågan. Det framkommer vidare i intervjun med rektorn att jämställdhet diskuteras av kollegiet på uppstartsdagarna och under konferenstillfällen. I lärarintervjuer framkommer att lärarna i klassrummen diskuterar könsnormer och förväntningar kring dessa och att kollegiet diskuterar talutrymme i klassrummet eftersom lärarna har sett att pojkar tar mer plats än flickor. Det framkommer i intervju med elevhälsan att personalen har identifierat en tystnadskultur bland de yngre eleverna som leder till fler kränkningar bland pojkar. Av den anledningen startar elevhälsan och skolledningen nu ett främjande arbete som avser att förebygga sådana beteenden. I Skolinspektionens enkät från vårterminen 2023 framkommer att flickor i årskurs 8 är mindre nöjda än pojkar inom samtliga delar som ingår i enkäten. Störst skillnad mellan könen är inom områdena stöd, inflytande och elevhälsa.¹ I intervjuer med rektorn och lärare framkommer att man inte har ett tydligt svar till varför skillnaderna är så stora mellan flickor och pojkar i förra läsårets årskurs 8 eftersom rektorn och arbetslagen inte har analyserat dessa resultat. Skolinspektionen vill betona vikten av att rektorn analyserar alla resultat som ger insyn i hur elever bemöts utifrån könstillhörighet.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet på ett medvetet sätt

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det framkommer i informationsinhämtningen från huvudmannen att lärarna delas in i arbetslag och att flera mötesplattformar finns i form av lärarkonferenser och arbetslagsmöten, samt att ett lärande sker i kollegiet. Det framgår i intervjuer med rektorn och lärare att arbetslagen samverkar i arbetslag, ämneslag och mitterminskonferenser i syfte att försäkra samplanering och likvärdigt arbete. Det framkommer vidare i rektors- och lärarintervjuer att lärarna deltar i ett särskilt forum avsett för kollegialt lärande vilket ger avtryck i undervisningen och att mötesinnehållet tas fram av förstelärarna och rektorn. Utöver

¹ Skolinspektionens skolenkät 2023, elever årskurs 8: samlat indexvärde för "stöd" (max 10) är 5,8 för flickor jämfört med pojkar 7,3, indexvärde för "inflytande" (max 10) är 4,4 för flickor jämfört med 5,8 för pojkar, samt indexvärde för "elevhälsa" (max 10) är 4,9 för flickor jämfört med pojkar 7,5.

det finns även spridningskonferenser två gånger per år i syfte att sprida goda exempel från arbetslagen för att inspirera varandra. Det framgår i intervjun med rektorn att kompetensutveckling diskuteras i medarbetarsamtalen och att fortbildningspengar läggs främst på det kollegiala lärandet i form av till exempel föreläsningar, böcker och material. I granskningen framkommer vidare att elevhälsan möts en gång i veckan och deltar på veckobasis i möten med arbetslagen, samt att de två biträdande rektorerna och rektorn delar upp sin närvaro i de olika arbetslagen.

Vidare framgår av granskningen att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och att det finns en introduktion för obehöriga och nyanställda lärare. Det framkommer i intervjuer med lärare att skolan har en gemensam uppstart vid läsårsstart då alla arbets- och förhållningssätt går igenom. Nyanställda lärare får information inför skolstart vid sidan av stöd från kollegor som hjälper nyanställda. Det framgår i intervjuer med lärare och rektorn att all information finns tillgänglig i en delad digital mapp som all personal har tillgång till.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen är varierad och strukturerad samt präglas av ett aktivt lärarstöd som bibehåller elevernas engagemang. I undervisningen finns naturliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna har överlag höga förväntningar på eleverna och anpassar till stor del undervisningens innehåll till aktuell elevgrupp. Eleverna ges möjligheter att reflektera över sitt eget lärande och men deltar bara till viss del i planering och utvärdering av undervisningen.

Undervisningen är varierad och strukturerad

Granskningen visar att eleverna ges en varierad och stimulerande undervisning med ett aktivt lärarstöd. I intervjuer med lärare och under Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det finns variation och balans mellan olika

arbetsuppgifter och mellan olika sätt att arbeta i undervisningen. Gemensamma genomgångar varvas med grupp-, par- och enskilt arbete och eleverna har tillgång till olika material och verktyg i sitt lärande. Genomgående för de lektioner Skolinspektionen observerade är att eleverna får ett aktivt lärarstöd i att förstå uppgifter och komma igång med arbetet. Under lektionsobservationerna framkommer att lärarna ger tydliga beskrivningar och förklaringar till undervisningens innehåll, för en dialog med eleverna och uppmuntrar eleverna i arbetet. I intervjuer med elever och lärare framgår att eleverna bibehåller sitt engagemang med hjälp av aktivt lärarstöd, inkluderande frågor och korta arbetspass.

Av granskningen framgår vidare att lärarna överlag strukturerar sin undervisning på ett sätt som innebär att de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna och att lektionerna innehåller intresseväckande starter, sammanhang i genomgångar och logiskt flöde. Av intervjuer och Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det finns gemensamma ramar för lektionsstrukturen. Hur lärare väljer att genomföra lektionerna varierar men alla lektioner innehåller tydlig information på tavlan samt muntliga och skriftliga instruktioner. Lärarnas avslut på lektionerna är inte lika tydliga utifrån en gemensam struktur och lärarna gör på olika sätt. Det framkommer också i elev- och lärarintervjuer att avslutningar av lektioner genomförs av lärare på flera olika sätt. Det framgår vidare i intervjuer med lärare att kommunikeringen av syftet med undervisningen varierar bland lärare. De lärare som lyfter syftet i undervisningen gör det framför allt i starten av ett område. Detta bekräftas även av eleverna.

Undervisningen stärker elevernas självförtroende och motivation att lära

Granskningen visar att undervisningen har naturliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärarna genomgående har höga förväntningar på eleverna. Av såväl intervjuer som Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att lärarna uppmuntrar och motiverar eleverna att arbeta med sina uppgifter, lösa svårigheter och utmana sig själva. Under de observerade lektionerna förekommer flera inslag av verbal uppmuntran till eleverna och lärare som inspirerar och motiverar eleverna inför en ny uppgift genom att exempelvis göra en vardagsnära koppling till undervisningen eller ge förslag på olika strategier. Flera elever uppger i intervjuer att lärarna är positiva och kan motivera eleverna. Lärarna uppger i intervjuer att de arbetar medvetet med att ge omedelbar positiv återkoppling till eleverna för att skapa engagemang och bra stämning. Lärarnas höga förväntningar på eleverna framgår i Skolinspektionens lektionsobservationer i lärarnas sätt att uppmuntra och resonera med eleverna.

Av granskningen framkommer vidare att lärarna anpassar lektionernas innehåll och arbetssätt till aktuell elevgrupp. Av elev- och lärarintervjuer framgår att lärarna

arbetar med olika anpassningar för elever som kommit olika långt i sin kunskapsutveckling. Specialpedagog och speciallärare finns tillgängliga och det finns läromedel som ger möjlighet till differentiering och olika verktyg för anpassning att tillgå, som exempelvis tidshjälpmedel och skärmar. Av intervjuer framkommer att lärarna arbetar medvetet för goda relationer med sina elever vilket bidrar till att lärarna kan utforma anpassningar på ett bra sätt.

Eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande men deltar endast till viss del i planering och utvärdering av undervisningen

Granskningen visar att eleverna ges möjligheter att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande men deltar endast till viss del i planering och utvärdering av undervisningen. Genomgående för Skolinspektionens lektionsobservationer är att undervisningen innehåller inslag av öppna frågor och reflektion samt att eleverna ges olika strategier för sitt lärande utifrån uppgifter de arbetar med. Lärarna resonerar med eleverna och uppmuntrar till olika sätt att lösa uppgifter. I intervjuer och under lektionsobservationer framkommer att flera lärare för samtal med sina elever efter olika moment och att de arbetar med strategier för lärande, exempelvis lässtrategier och studieteknik, samt att eleverna uppmuntras reflektera kring sitt lärande i form av loggbok. Av granskningen framgår vidare att eleverna involveras i planering och utvärdering av undervisningen till viss del. I intervjuer med lärare och elever framkommer att några lärare använder sig av utvärderingar i form av samtal och ibland enkäter men att utvärderingar inte genomförs av alla lärare. Det framkommer i informationsinhämtning från huvudmannen att endast 58 procent av eleverna upplever att de kan vara med och påverka arbetet på lektionerna och att detta är en sänkning med 8 procent jämfört med föregående läsår. Det framgår inte av Skolinspektionens observationer hur eleverna deltar i planering av undervisningen, men i intervjuer med elever och lärare framgår att elever kan få välja om de vill arbeta i grupp eller enskilt och att eleverna kan framföra önskemål om vad de önskar lära sig mer om. Dock framkommer det också i elevintervjuer att flera lärare inte ställer frågor om hur undervisningen kan förbättras och att eleverna upplever att förslag till förbättring inte följs upp av lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att göra eleverna delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen.

Granskningen visar att lärare till viss del gör eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningens innehåll, arbetsformer och arbetssätt, men att det varierar mellan lärare och ämnen samt att det inte sker med en regelbundenhet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärare under rektorns ledning arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Det kan handla om att elever lämnar synpunkter på arbetsformer och hur kunskaper ska redovisas, aspekter som är viktiga att låta eleverna resonera kring i syfte att de successivt ska kunna ta ett ökat eget ansvar. Att ge eleverna möjlighet att tänka och reflektera över undervisningens kvalitet är även viktigt för att läraren ska få ett underlag för utveckling av undervisningen. Rektorn bör även ta del av lärarnas utvärderingar då det kan utgöra ett underlag för insatser vad gäller undervisningen. Elevernas delaktighet kan skilja sig åt beroende på ålder och mognad men även detta är en förmåga som kan tränas upp, och ett långsiktigt arbete från skolans sida kan i längden leda till ökad elevnärvaro och ökad studiemotivation. Utvärderingar av undervisningen bör göras systematiskt, kontinuerligt och inte endast i slutet av terminen eller läsåret. Skolinspektionens erfarenheter är att de lärare som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.²

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att det finns ett samlat arbete på skolan med att skapa studiero och att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn miljö. Det finns också ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan, vilket bland annat inbegriper att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån regelbunden kartläggning av elevernas upplevelser.

² Skolinspektionen (2018): Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen

Skolan bedriver ett samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det finns ett gemensamt förebyggande arbete för att skapa studiero och att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en lugn studiemiljö. Av intervjuer med rektorn framgår att kartläggning av elevernas upplevelse av studiero görs via enkäter och via samtal i elevrådet. I Skolinspektionens skolenkät för vårterminen 2023 framgår att indexvärdet inom område "studiero" på Tunaskolan ligger under rikssnittet för årskurs 5, men högre i årskurs 8.³ I intervjuer med lärare beskrivs ett förebyggande arbete där eleverna är delaktiga i att ta fram ordningsregler samt att lärarna samtalar med eleverna om vad studiero innebär. Det framkommer i intervjuer med elever att ordningsreglerna är kända av eleverna. I lärarintervjuer framkommer att skolan använder gemensamma lektionsstrukturer som gör att eleverna vet vad de kan förvänta sig och att det finns extra anpassningar och särskilt stöd till elever med stora behov, vilket bidrar till ökad studiero. Det framkommer vidare att lärarna har tydliga lektionsupplägg, eleverna sitter på bestämda platser i klassrummen och att det finns dubbelt lärarskap i flera utvalda klasser vilket bidrar till att skapa studiero. Av intervjuer med lärare och i Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att strategier och åtgärder för studiero anpassas och kan se olika ut beroende på elevgrupp och att det relationsskapande arbetet är en avgörande grund. Av både lärar- och elevintervjuer framgår att det kan vara oroligt i vissa elevgrupper vid vissa tillfällen, men att lärarna då hanterar situationen. I intervjuer med elevhälsan och lärare framkommer vidare att elevhälsopersonalen stöttar i elevgrupper vid behov.

Skolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar att personalen på skolan har ett gemensamt förhållningssätt och bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet för eleverna. Resultat och analyser av olika enkäter visar att en stor del av eleverna känner sig trygga på skolan och uppger att de har en eller flera vuxna att prata med. I Skolinspektionens skolenkät för vårterminen 2023 framgår att eleverna upplever skolan som trygg.⁴ I av huvudmannen inskickad informationsinhämtning framgår att rektorn noterat en viss ökning av fysiska kränkningar i de yngre årskurserna och har därför initierat ett mer strukturerat och omfattande värdegrundsarbete för att bidra till ökad tolerans. Det framgår vidare i informationsinhämtningen att resultat från elevenkäter visar att

³ Skolinspektionens skolenkät 2023, elever årskurs 5: samlat indexvärde för "studiero" är 5,1 (max 10) jämfört med rikssnittets 5,5. För elever årskurs 8: samlat indexvärde för "studiero" är 6,0 (max 10) jämfört med 5,6.

⁴ Skolinspektionens skolenkät 2023, elever årskurs 5: samlat indexvärde för "trygghet" är 8,6 (max 10) jämfört med rikssnittets 8,1. För elever årskurs 8: samlat indexvärde för "trygghet" är 8,5 (max 10) jämfört med 7,7.

eleverna upplever otrygghet i omklädningsrummen samt under tider mellan lektioner. Av den anledningen har rektorn beslutat om ett genomtänkt bemanningsschema och ett mellanrumsförfarande kring plats och tid mellan lektionerna. Av inskickad information från huvudmannen och i intervjuer framkommer en gemensam bild av ett väl fungerande trygghetsarbete på skolan baserat på frekvent närvaro av många vuxna i lokalerna, goda relationer mellan elever och lärare samt ett snabbt ingripande av åtgärder vid behov.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn följer upp och analyserar skillnader i omdömen och betyg för att upptäcka eventuella avvikelser som kan ha sin grund i att lärare gör olika tolkningar av kriterierna för bedömning. Rektorn för även diskussioner med lärare och har tydliga förklaringar till skillnader. Vidare ger rektorn förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, dock varierar det mellan ämnen och årskurser ifall arbetet genomförs.

Rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser i omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser i lärarnas omdömen och betyg i syfte att ta reda på om dessa är motiverade eller inte ur ett likvärdighetsperspektiv. Av huvudmannen inskickad information och i intervjuer framkommer att uppföljning och kvalitetssäkring sker utifrån olika ämnen och årskurser, nationella prov, omdömen och betyg. Av granskningen framgår att rektorn följer upp samtliga betyg, även förändring över tid och uppmärksammar avvikelser av olika slag, exempelvis statistik inom samma årskurs för att se hur det ser ut mellan olika ämnen. Vidare framkommer att de arbetslag som genomför nationella prov i sin årskurs analyserar de resultaten i slutet av läsåret med ledningsgruppen. Det framgår vidare att också de lärare som arbetar i årskurs 2-5 har en genomgång av resultaten med skolledningen. Det framgår i rektorsintervjun att rektorn har uppmärksammat skillnader i resultat och för samtal med lärare om de skillnader som identifierats.

Exempelvis har samtalen handlat om elevgrupper som presterar relativt likvärdigt i flera ämnen men ett ämne sticker ut. I rektorsintervjun framkommer att det tidigare har varit stora skillnader mellan nationella provbetyg och betyg men att det nu är mindre skillnader. Det framgår vidare i rektorsintervjun att rektorn resonerar kring betyg i praktisk-estetiska ämnen i förhållande till andra ämnen och har dragit slutsatsen att lärarnas omdömen är mer likvärdiga nu i jämförelse med hur det tidigare har varit. Vidare framkommer i intervju med rektorn och lärare att uppföljning av olika resultat sker i medarbetarsamtal samt i kvalitetsdialoger och om det finns tveksamheter kring hur bedömningen gått till i ett arbetslag så driver skolledningen frågan.

Rektorn ger i viss utsträckning förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg

Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa, men inte tillräckliga förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömningar och betyg. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolan har ämneskonferenser som inkluderar kollegialt utvecklingsarbete kring bedömning och betygssättning. Av granskningen framgår vidare att rektorn avsätter tid för gemensam rättning och sambedömning av nationella prov samt ger även tid till ämnesmöten och planeringstid för de olika årskurserna, dock finns ingen tydlig styrning kring att avsatt tid ska användas för kvalitetssäkring av bedömningar. I information från huvudmannen framkommer att lärarna uppdaterar elevernas kunskapsprofiler i ämnesmatris vid fyra tillfällen per läsår och att det i samband med detta förväntas bli ett naturligt samtal kring bedömningsfrågor i arbets- och ämneslag. I rektorsintervjun framkommer att det finns schemalagda konferenser två gånger i veckan som arbetslagen själva disponerar över. Dessa konferenser ligger parallellt för arbetslagen, vilket syftar till att underlätta för lärare att boka in möten med ämneskollegor från andra arbetslag vid behov. Det framgår i lärarintervjuer att lärarna vid enskilda tillfällen diskuterar betyg och bedömning men att samtalen sker på lärarnas egna initiativ och inte sker regelbundet. Vidare framgår i intervjuer att lärarna upplever att tiden som är avsatt under konferenstid inte räcker till. I informationsinhämtningen från huvudmannen framkommer att skolledningen lyfter frågor vid stora förändringar, som exempelvis den nya läroplanen och att skolan har tagit fram en lathund till bedömning där lärare kan hitta länkar till Skolverkets information om bedömning och betygssättning och information om hur de ska arbeta med kriteriematriser. I lärarintervjuer framgår dock att det varierar mellan ämnesgrupper hur lärarna samarbetar, att en del har etablerat sambedömning medan andra ämnesgrupper inte har det. Det framgår vidare i informationsinhämtningen från huvudmannen att lärare upplever att förutsättningarna för gemensamt arbete har minskat från föregående år. I Skolinspektionens skolenkät för vårterminen 2023

framgår att indexvärdet inom område "Bedömning och betygsättning" bland undervisande lärare på Tunaskolan ligger under riksnittet.⁵ Vidare framgår från intervjuer med lärare och elevhälsan att det inte finns någon samverkan med andra skolor i nuläget, att bedömningsstöd används med hjälp av specialpedagogers medverkan men att elevhälsan sällan stöttar lärare i bedömningsfrågor.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn skapar förutsättningar för samtliga lärare att samverka kring bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg, men arbetet ser olika ut mellan årskurser och ämnen och lärarna upplever att de har behov av mer tid för samverkan. Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att på ett systematiskt sätt kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Målsättningen med insatsen ska vara att skapa samstämmighet och förtrolighet med styrdokumentet vilket ökar lärarnas kompetens inom bedömning. Rektorn bör uppmärksamma vilka möjligheter till samverkan kring bedömning och betygssättning lärare i olika årskurser och ämnen har idag och säkerställa att alla lärare ingår i relevanta sammanhang. Särskilt viktigt är det för nya eller mindre erfarna lärare. Rektorn bör också se till att det finns ett tydligt ledarskap som håller ihop diskussionerna. I arbetet ingår dessutom att se till att lärare har varierade och ändamålsenliga metoder för att göra likvärdiga bedömningar och att lärarna stämmer av sina bedömningar sinsemellan.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Sara Carlsson, enhetschef.

I den slutliga handläggningen har Anna Cervell, utredare (föredragande) och Indra Kullenberg, utredare, medverkat.

⁵ Skolinspektionens skolenkät 2023, undervisande lärare: samlat indexvärde för "bedömning och betygssättning" är 6,0 (max 10) jämfört med riksnittets 6,3.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 9 lektionsobservationer.
- 3 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 12 och 13 september 2023. Besöket genomfördes av Anna Cervell och Indra Kullenberg. Tunaskolan är en kommunal grundskola belägen i Botkyrka kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-9. Vid tiden för granskningen går 686 elever på skolan.